DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-78

УДК 330.341.1:336.77(477)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ КРЕДИТНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

TENDENCIES OF THE DEVELOPMENT OF INNOVATIONS IN THE CREDIT MARKET OF UKRAINE

Чийпеш Наталія Миколаївна
аспірантка кафедри,
Національний університет «Чернігівська політехніка»
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2790-2878

Поцелуйко Ігор Володимирович
аспірант кафедри,
Національний університет «Чернігівська політехніка»
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-4581-5129

Chyipesh Nataliia, Potseluiko Ihor
Chernihiv Polytechnic National University

У статті досліджено тренди розвитку інновацій на кредитному ринку. Значну увагу приділено аналізу новітніх технологій, які сьогодні поступово впроваджують у свою діяльність кредитні установи. Серед основних новітніх цифрових технологій у кредитуванні було виділено такі: дистанційне обслуговування, система ідентифікації BankID, використання хмарних сервісів, впровадження штучного інтелекту і машинного навчання, пірингове кредитування. Аналіз основних тенденцій інноваційного розвитку кредитного ринку став важливим для розуміння сучасних процесів цифрової трансформації банківських та небанківських кредитних установ; пошуку напрямів удосконалення діяльності кредитних установ, використання потенціалу сучасних цифрових інновацій в окресленій сфері; забезпечення зростання рівня задоволеності споживачів кредитними послугами; пошуку нових шляхів підвищення ефективності операційної діяльності кредитних установ.

Ключові слова: кредитний ринок, інновації, дистанційне обслуговування, система BankID, хмарні сервіси, штучний інтелект, p2p-кредитування.

The credit market of Ukraine is at the stage of development and implementation of innovative products in its activities. Subject to the innovative development, Ukrainian credit institutions have the opportunity to increase the level of competitiveness in the credit market, improve the quality and speed of their provision, which will only have a positive impact on the quality of providing credit services to business entities. The latest technologies create new opportunities that gradually transform the work of credit institutions; they require changes in the technological process of issuing loans and a revision of the existing business model of their functioning. The purpose of the article is to study and analyse the main trends in the development of digital innovations in the credit market of Ukraine, which is necessary for timely, rapid adaptation of credit institutions to changes in the credit sector, improvement of outdates credit services, introduction of more efficient lending processes. In the article, the main trends of the development of innovations in the credit market are studied. Considerable attention is paid to the analysis of the latest technologies that credit institutions are gradually introducing into their activities today. Among the main latest digital technologies in lending, the following are identified: remote servicing, BankID identification system, using of cloud services, introduction of artificial intelligence and machine learning, peer-to-peer lending. The level of each technology implementation by credit institutions in their activities is also analysed. The analysis of the main trends in the innovative development of the credit market has become important for understanding modern processes of digital transformation of banking and non-banking credit institutions; search for ways to improve the activities of credit institutions, using the potential of modern digital innovations in this area; improving the competitiveness of these institutions in the market based on their active use of information and communication technologies; ensuring the growth of consumer satisfaction with credit services, searching for new ways to improve the operational efficiency of commercial banks and other credit institutions.

Keywords: credit market, innovations, remote servicing, BankID system, cloud services, artificial intelligence, p2p-crediting.

© Чийпеш Н.М., Поцелуйко І.В., 2023

Постановка проблеми. Сьогодні основним засобом досягнення високих економічних показників діяльності кредитної установи є здатність своєчасно реагувати на зміни кон'юнктури ринку і його ресурсної бази. У період інформатизації суспільства, стрімкого зростання економічної і технологічної обізнаності людей, кредитні установи впроваджують у свою діяльність новітні технології для задоволення нових потреб споживачів.

Розвиток кредитних послуг на основі використання сучасних цифрових технологій є об'єктивно необхідним. Велика кількість кредитних установ пропонує послуги кредитування. Конкуренція в цьому секторі дуже висока, що вимагає від банківських і небанківських установ спрямовувати свої зусилля в боротьбі за позичальників через підвищення якості власної роботи за допомогою використання цифрових технологій. Інновації на основі цифровізації дозволяють надавати кредитні послуги по-новому, орієнтуючись на індивідуальні потреби споживачів. Цифрові інновації впливають на функціонування як установи, так і всього кредитного ринку. Ці технології змінюють основні принципи надання послуг своїм клієнтам, а значить, актуалізують питання дослідження основних тенденцій розвитку інновацій на кредитному ринку й аналізу впровадження кредитними установами новітніх технологій у свою діяльність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості інноваційних технологій висвітлені у працях таких економістів, як С. Афоніна, І. Балабанова, В. Бехделева, В. Бодаковського, В. Боровкова, Л. Братків, О. Гончарук, М. Дзямулича, С. Єгоричева, С. Князь, О. Лаврушина, О. Мошенця, Т. Неклюдова, А. Несторук, Н. Савинської, І. Сидорук, В. Сизоненко, В. Ткачук, А. Тимченко, Н. Чижа, Т. Юхименко, С. Яковенко, О. Якушевої, В. Базилевич.

Дослідженню питання розвитку інновацій на кредитному ринку присвячені роботи А. Андрєєва, І. Езангина, А. Войтович, Б. Кишакевич, К. Ковалевский, В. Лурье, Г. Миськів, Е. Петрикова, Д. Родін, О. Третьякова та інші.

Виділення невиділених раніше частин загальної проблеми. Однак, попри наявність значних напрацювань у напрямку дослідження розвитку інновацій на кредитному ринку, актуальними залишаються питання поглибленого аналізу сучасних цифрових інноваційних технологій, які використовуються кредитними установами при наданні власних послуг економічним суб'єктам.

Мета статті. Метою статті є дослідження основних тенденцій розвитку інновацій на кредитному ринку й аналіз сучасного стану використання кредитними установами цифрових інновацій у своїй діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах цифровізації економічних процесів та надшвидкого розвитку технологій у всіх сферах суспільного життя запровадження інформаційних інновацій кредитними установами стало не тільки необхідною і першочерговою умовою забезпечення їх ефективного функціонування на ринку, а й засобом до виживання на кредитному ринку. Зацікавленість до інновацій обумовлюється тим, що сучасні цифрові технології дозволяють залучити більше клієнтів, підвищити рівень конкурентоспроможності кредитної установи, виділити її з-поміж інших, створити позитивний імідж, знизити її витрати й підвищити рівень прибутковості. Важливим фактом забезпечення економічної безпеки держави є те, що саме інноваційна діяльність сприяє розвитку кредитного ринку та сприяє накопиченню капіталу всередині країни, що забезпечує подальше економічне зростання.

Отже, інновації на кредитному ринку охоплюють широкий спектр напрямів, які впливають на інноваційний розвиток банківських і небанківських установ. Серед таких цифрових інновацій варто виокремити насамперед такі: інновації дистанційного обслуговування; біометрична ідентифікація (BankID); хмарні сервіси; штучний інтелект; p2p кредитування.

Розглянемо більш детально розвиток вищезазначених цифрових інновацій на кредитному ринку України.

Інновації в дистанційному обслуговуванні. Сьогодні кредитні установи пропонують широкий спектр послуг з використанням технологій дистанційного обслуговування. Найпоширенішими є інтернет-банкінг (надання послуг дистанційного обслуговування на основі системи Інтернет) та мобільний банкінг (надання послуг дистанційного обслуговування з використанням мобільних технологій) [2; 17].

Сьогодні в Україні, незважаючи на всі виклики, спостерігаємо інтенсивність зростання активності населення України у використанні послуг Інтернет-банкінгу, що можна пояснити швидкістю поширення використання Інтернету. До 2022 р. рівень використання Інтернету зріс у 2,39 раза (з 33% у 2012 році до 79% у 2021 році), що супроводжувалося 10-кратним зростанням рівня використання інтернет-банкінгу (з 7% у 2012 році 70% у

2021 році). Динаміка інтернет-банкінгу в Україні має позитивну тенденцію; з кожним роком користувачів цих послуг стає дедалі більше. Війна також вплинула на цей процес і користувачів фінансових послуг у режимі онлайн стало більше.

Завдяки широкому охопленню дистанційним обслуговуванням своїх клієнтів, кредитні установи постійно розширюють спектр можливих операцій. Нині переважають такі види інтернет-послуг, як запит залишків на рахунку; отримання кредиту, погашення кредитної заборгованості, грошові перекази; отримання виписок по рахунку; виставлення та оплата рахунків; оформлення вкладу; конвертація валюти; додаткові послуги для платіжних карток [8].

Найпопулярнішою послугою системи дистанційного обслуговування є перегляд стану рахунку в режимі реального часу. Пояснюється це тим, що ця операція здійснюється без будь-яких труднощів, без додаткових комісій. Також досить велика частка запитів клієнтів припадає на послуги зі сплати платежів. Проведення взаєморозрахунків, оплати комунальних платежів і мобільного зв'язку заощаджує час клієнтам і співробітникам кредитної установи, оскільки нема потреби відвідувати відділення з платіжними дорученнями для оплати.

Таким чином, система дистанційного обслуговування на українському кредитному ринку є важливою частиною сучасного фінансового сектору й надає клієнтам зручний спосіб керувати своїми фінансами без необхідності відвідувати відділення установ. Клієнти банківських установ можуть отримувати доступ до кредитних послуг і керувати своїми фінансами через Інтернет або інші віддалені канали, такі як мобільні додатки та телефони. Небанківським установам важко адаптуватися до нових викликів та змін, оскільки впровадження систем прийняття кредитних рішень на основі використання цифрових інновацій та Soft Collections є складним і дороговартісним. Найбільш інноваційними в Україні небанківськими установами, які впровадили у свою діяльність системи дистанційного обслуговування, є Moneyveo, Credit Kasa, MyCredit, Credit Union, Credit Expert і мережа ломбардів «Скарбниця». Ці установи використовують системи дистанційного обслуговування, такі як мобільні додатки та онлайн-банкінг, для зручності своїх клієнтів.

Отже, здійснення кредитних операцій з використанням систем дистанційного обслуговування є важливою складовою розвитку кредитного ринку та відіграє важливу роль у функціонуванні кредитних установ. Для забезпечення належного рівня власної конкурентоспроможності вони мають слідувати сучасним напрямам цифровізації суспільства. Банківські установи, володіючи інноваційним потенціалом, дуже часто стають каталізаторами нових змін у розвитку ринку, що змушує інші кредитні установи активно розвиватися та покращувати якість послуг, що надаються, своїм споживачам.

Біометрична ідентифікація (BankID). Система BankID Національного банку України – це державна система дистанційної ідентифікації, яка забезпечує передачу персональних даних користувачів від банку, у якому відкрито рахунок, до суб'єкта, що надає послугу користувачу. У 2015 році Національний банк України запустив проєкт BankID Національного банку – Єдину національну систему електронної дистанційної ідентифікації фізичних та юридичних осіб [7].

Кількість зареєстрованих абонентів у системі зростає і у 2021 році становила 34 абоненти системи серед банківських установ і 50 абонентів – серед небанківських установ. Частку абонентів банківських установ у 2021 році становила 47,89% від загальної кількості банків, а небанківських установ – 3,10% від загальної кількості небанківських установ. Такий розподіл зумовлений увагою регулятора до питань безпеки під час передачі даних користувачів і перевірки заявників перед підключенням до системи BankID НБУ.

Важливо зазначити, що Національний банк України продовжує активно розвивати систему та вдосконалювати процес до її приєднання. Важливими змінами в порядку підключення абонентів до системи BankID НБУ є вимоги щодо дотримання заявниками вимог законодавства щодо розкриття інформації про банківські чи фінансові послуги, що надаються установою. Регулятор уточнив перелік документів, які необхідно подати перед підключенням до системи BankID НБУ, визначив терміни підключення абонентів до тестового середовища, описав процес підключення додаткових абонентських вузлів та сервісних порталів, оновив форму заявки на намір приєднатися до системи BankID НБУ і запровадив нову форму заяви про намір під'єднати додатковий абонентський вузол [7].

Хмарні сервіси. В Україні хмарні сервіси почали активно використовувати у 2014 році. Після анексії Криму та Донбасу багато компа-

ній зі сходу переїхали до Києва чи інших міст і вирішили не будувати знову свої дата-центри, а орендувати місця у хмарах. Основними провайдерами хмарних послуг в Україні є іноземні, а саме Amazon Web Services, Microsoft Azure, Tet (ex-Lattelecom). Їхня частка на ринку становить понад 60%. В Україні у 2021 році, крім глобальних хмарних провайдерів, працювали й локальні оператори (понад 50 дата-центрів та майже 40 хмарних провайдерів, найбільші з яких De Novo, GigaCloud, UCloud, NetAssist, DataGroup).

До війни у 2021 році хмарний ринок в Україні зріс на 42% порівняно з 2020 роком та у 8 разів – порівняно з 2012 роком [18; 19]. Стрімкий розвиток хмарних сервісів в Україні зумовлений насамперед збільшенням обсягів даних, з якими серверам стало складніше працювати. Важливим було ще й забезпечення безперервності надання послуг. Загалом хмарні сервіси стали необхідною складовою інфраструктури для українських установ та сприяють їхньому розвитку й ефективному функціонуванню.

Визначивши обсяги українського хмарного ринку, дослідимо впровадження технології хмарних обчислень у фінансовий сектор, а саме на кредитному ринку України. Впровадження технології хмарних обчислень у кредитних установах України стає популярним і важливим процесом, оскільки дозволяє створити більш гнучку й ефективну інфраструктуру, покращити доступ до даних, знизити вартість обслуговування та підвищити рівень безпеки даних. Для небанківських установ, таких як кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, хмарні сервіси можуть стати важливим інструментом для оптимізації їхніх процесів і послуг.

У 2021 р. можливістю переходу на хмарний ресурс скористалися 46 банківських установ, що становить 65%. Що стосується небанківських кредитних установ, то вони не скористалися можливістю впровадження хмарних сервісів у свою діяльність у 2021 році, що призвело до погіршення ефективності їхньої діяльності, ускладнило їх роботу в період початку військової агресії [7].

Впровадження хмарних сервісів на кредитному ринку України є актуальним і може мати значний вплив на цю сферу. Їх використання полегшує зберігання і обробку великих обсягів фінансових даних із підвищеною ефективністю і доступністю; автоматизацію процесів обробки кредитних заявок, що прискорює розгляд і прийняття рішень; забезпеченню конфіденційності й цілісності фінансової інформації; стимулює інновації та розробку нових кредитних продуктів і послуг.

Штучний інтелект. Впровадження штучного інтелекту (ШІ) і машинного навчання (МН) на кредитному ринку України триває вже кілька років. Ці технології допомагають банківським і небанківським установам оптимізувати процеси, забезпечити краще обслуговування клієнтів і зменшити ризики [16]. Найпоширенішими способами використання штучного інтелекту є:

– кредитний аналіз і прийняття рішень. Кредитні установи використовують алгоритми машинного навчання для аналізу кредитоспроможності клієнтів на основі їх кредитної історії, доходів та інших факторів. Це допомагає приймати точніші рішення про кредити та ціноутворення на кредитні продукти. У цьому процесі ШІ використовують ПриватБанк, Ощадбанк, УкрСиббанк, Monobank, Maneyveo [6; 7; 10; 9; 14; 15];

– боротьба з шахрайством і кібербезпека. Штучний інтелект використовується для виявлення підозрілих транзакцій і незвичайної активності в облікових записах клієнтів, які можуть свідчити про шахрайство або кібератаку. Кредитні установи використовують ШІ, щоб швидко реагувати на потенційні загрози та захищати клієнтів. У цьому процесі ШІ використовують ПриватБанк, Ощадбанк, Райффайзен Банк і CreditAgricole Bank [5; 7; 9; 10; 12];

– обслуговування клієнтів. Віртуальні помічники та чат-боти на основі ШІ використовуються для надання клієнтам персоналізованої підтримки, відповідей на запитання та вирішення проблем. Штучний помічник впроваджено в усіх банківських і майже в усіх небанківських установах України;

– автоматизація процесів. Штучний інтелект допомагає кредитним установам автоматизувати рутинні завдання і процеси, такі як обробка кредитних заявок, надсилання повідомлень клієнтам тощо. Це допомагає скоротити час і оптимізувати операційні витрати у сфері кредитування фізичних осіб і малого бізнесу шляхом розпізнавання тексту на документах і фотографіях і створення кредитних досьє в електронному вигляді. У цьому процесі ШІ використовують ПриватБанк, Ощадбанк, Райффайзен Банк та інші банківські та небанківські кредитні установи [7; 9; 10; 12];

– прогнозування та аналітика. Штучний інтелект допомагає банкам аналізувати великі обсяги даних, щоб прогнозувати попит

на фінансові послуги, оцінювати ризики, планувати бізнес-стратегії і приймати інвестиційні рішення.

Таким чином, впровадження штучного інтелекту й машинного навчання на українському кредитному ринку може призвести до позитивних змін і покращення кредитних послуг, а саме автоматизації процесів кредитування. Штучний інтелект та машинне навчання можна використовувати для автоматичного аналізу кредитних заявок, ідентифікації ризиків і встановлення кредитоспроможності клієнта Це допомагає прискорити обробку заявок, знизити рівень кредитного ризику, покращити аналіз кредитного портфеля, сприяє підвищенню якості обслуговування клієнтів, забезпечує зростання якості функціонування систем боротьби з шахрайством (може допомагати ідентифікувати підозрілі та аномальні транзакції, що допомагає запобігти фінансовому шахрайству), персоналізації продуктів і послуги (кредитні установи можуть пропонувати індивідуальні кредитні продукти та умови для кожного клієнта). Тобто для успішного впровадження штучний інтелект та машинне навчання в кредитних установах важливо мати доступ до якісних даних, розробляти ефективні алгоритми й дотримуватись нормативних вимог, а також навчити персонал і забезпечити високий рівень безпеки даних.

P2p-кредитування. Ринок P2P-кредитування став популярним, коли підприємствам стало необхідно отримувати кредити швидше, ніж у банках, а інвестори могли отримувати більший прибуток, ніж від депозитів. Відмова від посередників і прямої співпраці – світовий тренд. Згідно з оцінкою статистичної компанії «Morgan Stanley» на 2012 рік світовий обсяг P2P-кредитування оцінювався в 1,2 млрд дол. Уже у 2017 році показник збільшився до 64 млрд дол., а у 2021 році ринок рівноправного кредитування сягнув 82,3 млрд дол. У 2016 році піринговим кредитуванням почали дедалі більше цікавитись представники малого та середнього бізнесу, тому цей фінансовий сектор напрям кредитування почав швидко зростати, а саме на 53% за рік [3].

В Україні ринок p2p-кредитування перебуває у стадії свого становлення. Найпопулярніші p2p-платформи наведені в табл. 1.

Відповідно до інформації, наведеної в табл. 1 в Україні ринок p2p починає розвиватися. Наявні p2p-платформи пропонують різні умови як для інвесторів, так і для позичальників. Подальший розвиток українського рівноправного кредитування може сприяти більшій доступності кредитних послуг, надаючи

Таблиця 1

Характеристика стану P2P платформ в Україні

P2P платформа	Мінімальна сума інвестицій, грн	Міні0 мальна сума кредиту, грн	Макси-мальна сума кредиту, грн	Рента-бельність	Умови інвес-тування	Гарантії
Finhub (споживчі/ бізнес кредити)	500	5100	20 000	від 20% річних	3–12 місяців	-
AFA (бізнес-кредити)	10 000	-	500000	10–20% річних	-	Застава
MOCash (кредити для бізнесу)	1 000	50	500000	25–35% річних	6–18 місяців	Страху-вання
Instream (бізнес кредити)	-	50000	1000000	Індивідуально залежно від конкретного проєкту та термінів	Визна-чається інвестором	Застава
uCredit (підприєм-ницькі кредити)	-	-	50000	30% річних	До 12 місяців	-
Топленд споживчі кредити)	-	-	3000	1% від суми кредиту + 5 грн	30 днів	-

Джерело: розроблено авторами за даними [1; 11]

інвесторам і позичальникам нові можливості. Однак це також вимагає підтримки високих стандартів безпеки, нормативних вимог і контролю ризиків.

Висновки. Таким чином, у статті досліджено основні тенденції розвитку інновацій на кредитному ринку України. Значну увагу приділено аналізу впровадження кредитними установами у свою діяльність новітніх технологій. Серед трендів розвитку інновацій на кредитному ринку основними визначено такі:

– цифровізація установ, зокрема, розробка мобільних додатків, інтернет-банкінгу, онлайн-кредитування;

– використання інтернет-ідентифікація, що дозволяє клієнтам ідентифікувати себе в Інтернеті для здійснення кредитних операцій і отримання послуг від кредитних установ;

– впровадження штучного інтелекту в операційну діяльність кредитних установ, що допомагає автоматизувати процеси видачі кредитів і покращити обслуговування клієнтів;

– використання хмарних сервісів, впровадження яких сприяє підвищенню ефективності, безпеки і доступності фінансових послуг, а також допомагає кредитним установам підтримувати конкурентоспроможність і відповідати змінам у сучасному фінансовому середовищі;

– розвиток p2p кредитування, розвиток якого дозволяє клієнтам обходити традиційних кредитних посередників і взаємодіяти напряму один з одним, що забезпечує більший доступ до кредитів для тих, кому кредитні установи раніше могли відмовити, і дозволяє їм вибрати найбільш привабливі умови кредитування. Однак важливо враховувати, що p2p-кредитування також може призвести до ризиків, а саме кредитного ризику для інвесторів. Тому регулювання і нагляд є критично важливими аспектами розвитку пірингового кредитування для забезпечення стабільності та довіри на ринку.

Отже, розвиток інновацій на кредитному ринку відіграє важливу роль у розвитку кредитного сектору, сприяє спрощенню доступу до кредитних послуг, підвищенню ефективності операційних процесів в кредитних установах, сприяє зростання якості надання кредитних послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Біржа позик. URL: https://minfin.com.ua/credits/articles/birzha-zaymov/ (дата звернення: 16.07.2023).
2. Дубина М. В. Розвиток e-banking: світовий та вітчизняний досвід. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 2(18). С. 154–162.
3. Дубина М. В. Світовий досвід розвитку пірингового (P2P) кредитування. *Причорноморські економічні студії*. 2019.Вип. 45. С. 145–151.
4. Котуранова Т. В. Інтернет-банкінг в Україні – інноваційний розвиток банківської сфери. *Економічний простір*. 2019. № 146. С. 43–56.
5. Креді Агріколь Банк. Офіційний сайт. URL: https://credit-agricole.ua/ (дата звернення: 11.07.2023).
6. МоноБанк. URL: https://monobank.com.ua/ (дата звернення: 11.07.2023).
7. Національний банк України. URL: bank.gov.ua (дата звернення: 6.07.2023).
8. НБУ: платежі та розрахунки. URL: https://bank.gov.ua/ua/payments (дата звернення: 6.09.2023).
9. ОщадБанк. URL: https://oschaws.com (дата звернення: 10.07.2023).
10. ПриватБанк. URL: https://privatbank.ua/ (дата звернення: 10.07.2023).
11. P2p кредитування: що це таке і чи працює воно в Україні? URL:https://finance.ua/ua/credits/r2r-kreditovanie (дата звернення: 26.07.2023).
12. Райффайзен Банк. URL: https://raiffeisen.ua/ (дата звернення: 11.07.2023).
13. Статистика. https://www.statista.com/ (дата звернення: 06.11.2023).
14. УкрСиббанк. URL: https://www.*ukrsibbank.com* (дата звернення 6.07.2023).
15. Фінансові компанії з видачі кредитів. *https://loando.ua/statis/finansovi-kompanii-z-vidachi-kreditiv-onlajn-u-2023-roci-de-zvertatis* (дата звернення: 11.07.2023).
16. Холявко Н., Дубина М. Концептуальні положення використання RegTech-технологій у регулюванні процесів цифровізації фінансових установ. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. № 3 (35). С. 152–162.
17. Чуб О. В. Розвиток Інтернет-банкінгу в глобальному середовищі. URL: nbuv.gov.ua (дата звернення: 06.07.2023).
18. Що таке хмарні сервіси і чому вони так стрімко розвиваються. URL:https://businessviews.com.ua/ru/tech/id/hmari-dlja-biznesu-2003/ (дата звернення: 12.09.2022).
19. Що чекає на ринок хмарних послуг в Україні. https://speka.media/shho-cekaje-na-rinok-xmarnix-poslug-v-ukrayini-pjkq19 (дата звернення 06.07.2023).

REFERENCES:

1. Birzha pozyk [Exchange of loans]. Available at: https://minfin.com.ua/credits/articles/birzha-zaymov/ (accessed 16.07.2023).

2. Dubyna M. V. (2021) Rozvytok e-banking: svitovyy ta vitchyznyanyy dosvid [Development of e-banking: world and domestic experience]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnya – Problems and prospects of economics and management*, no. 2(18), pp. 154–162.

3. Dubyna M. V. (2019) Svitovyy dosvid rozvytku pirynhovoho (p2p) kredytuvannya [World experience in the development of peer-to-peer (P2P) lending]. *Prychornomorski ekonomichni studiyi – Black Sea Economic Studies*, vol. 45, pp. 145–151.

4. Koturanova T. V. (2019) Internet-bankinh v Ukraini – innovatsiynyy rozvytok bankivskoyi sfery [Internet banking in Ukraine – innovative development of the banking sphere]. *Ekonomichnyy prostir – Economic space*, no. 146, pp. 43–56.

5. Kredi Ahrikol Bank. Available at: https://credit-agricole.ua/ (accessed 11.07.2023).

6. MonoBank. Available at: https://monobank.com.ua/ (accessed 11.07.2023).

7. Natsionalniy bank Ukrainy [National Bank of Ukraine]. Available at:bank.gov.ua (accessed 6.07.2023).

8. NBU. Platezhi ta rozrakhunky [NBU: payments and settlements]. Available at: https://bank.gov.ua/ua/payments (accessed 6.09.2023).

9. OshchadBank. Available at: https://oschaws.com/ (accessed 10.07.2023).

10. PryvatBank. URL: https://privatbank.ua/ (accessed 10.07.2023)

11. p2p kredytuvannya: shcho tse take i chy pratsyuye vono v Ukrayini? [P2P lending: what is it and does it work in Ukraine?]. Available at:https://finance.ua/ua/credits/r2r-kreditovanie (accessed 26.07.2023).

12. Raiffaizen Bank. Available at: https://raiffeisen.ua/ (accessed 11.07.2023).

13. Statystyka [Statistics]. Available at: https://www.statista.com/ (accessed 6.11.2023).

14. UkrSibbank [UkrSibbank]. Available at: https://www.ukrsibbank.com (accessed 6.07.2023).

15. Finansovi kompaniyi z vydachi kredytiv [Financial companies issuing loans]. Available at: https://loando.ua/statis/finansovi-kompanii-z-vidachi-kreditiv-onlajn-u-2023-roci-de-zvertatis (accessed 11.07.2023).

16. Kholyavko N., Dubyna M. (2023) Kontseptualni polozhennia vykorystannia RegTech-tekhnolohii u rehuliuvanni protsesiv tsyfrovizatsii finansovykh ustanov [Conceptual provisions for the use of RegTech technologies in the regulation of digitalization processes of financial institutions]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnya – Problems and prospects of economics and management*, no. 3 (35), pp. 152–162.

17. Chub O. V. (2023) Rozvytok Internet-bankinhu v hlobalnomu seredovyshchi [Development of Internet banking in a global environment]. Available at: nbuv.gov.ua (accessed 6.07.2023).

18. Shcho take khmarni servisy i chomu vony tak strimko rozvyvayutsya [What are cloud services and why are they developing so rapidly]. Available at:https://businessviews.com.ua/ru/tech/id/hmari-dlja-biznesu-2003/ (accessed 12.09.2022).

19. Shcho chekaye na rynok khmarnykh posluh v Ukrayini [What awaits the market of cloud services in Ukraine]. Available at: https://speka.media/shho-cekaje-na-rinok-xmarnix-poslug-v-ukrayini-pjkq19. (accessed 6.07.2023).